

Asia: VN/12919/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastonutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät suhtautuu esitykseen varauksellisesti. Verohyvitys suurille nettonollatalouteen siirtymistä tukeville teollisille investoinneille tarkoittaa sitä, että Suomi hyppää mukaan suurten EU-maiden aloittamaan valtiontukikilpailuun, jota se on muissa yhteyksissä perustellusti kritisoinut.

Tiukka aikataulu, tuen rajaaminen tietyinkokoisiin hankkeisiin ja korkea tukitaso muodostavat enemmän riskejä kuin mahdollisuuksia. Täysin uusia investointihankkeita ei käytettävissä olevan aikataulun puitteissa kyetä tekemään, vaan tuella käynnistetään pitkälle suunniteltuja hankkeita, jotka olisivat todennäköisesti käynnistyneet joka tapauksessa jollain aikavälillä tai sen avulla käynnistetään hankkeita, jotka eivät ilman tukea olisi liiketaloudellisesti kannattavia.

Verohyvitys on julkisen talouden näkökulmasta kallis. Tuen kohdistuessa myös konserniin, konserni saa verotuen, vaikka investointihanke ei johtaisi voitolliseen toimintaan. Tällöin tuettaisiin itsessään kannattamattomia investointeja. Samaan aikaan kun julkinen talous on haastavassa tilanteessa, on jokainen tukieuro lisätty veroeuro muille toimijoille ja riski siitä, että verotusta joudutaan kiristämään tuen leikatessa yhteisöverotuottoja, kasvaa.

Hallituksen esitysluonnos puutteellinen

Verohyvityksen kohdistaminen vain mittaluokaltaan suuriin investointeihin vääristää kilpailua erikokoisten vihreän teknologian kehittäjien välillä. Pk-yritykset, joilla on merkittävä rooli niin kehittäjinä kuin vihreän siirtymän mahdollistajina uhkaavat jäädä tuen ulkopuolelle ilman mitään objektiivista perustetta.

Esitysluonnoksen yritysvaikutusarviointi on puutteellinen, eikä vastaa hallituksen esitysten laatimisohteita tai lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Esitysluonnoksessa on arvioitu yritysvaikutukset vain investointihyvitykseen oikeutetuille yhtiöille. Sen sijaan muita yritysvaikutuksia ei ole arvioitu. Katsomme, että vaikutusarviointia tulee tältä osin täydentää vastaamaan tosiasiallisia yritysvaikutuksia.

Tuen vaikuttavuutta tulee kasvattaa

Hyötyjen kasvattamiseksi ja riskien pienentämiseksi tuen kriteerejä ja määrittelyjä tulee täsmentää siten, että tuki rajautuu vain sellaisiin tarkasti määriteltyihin vihreän talouden hankkeisiin, joista saadaan paras pidemmän aikavälin yhteiskunnallinen hyöty. Verohyvitys tulee suunnata ja rajata ensisijaisesti uudentyypisiin uutta teknologiaa, osaamista ja kilpailukykyä synnyttäviin investointeihin.

Tällaiset hankkeet ovat kokoluokaltaan yleensä enemmän miljoonia euroja kuin kymmeniä miljoonia euroja, joten investoinnin minimikokorajaa tulisi laskea selvästi alemmaksi. Merkittäviä nettonollatalouden teollisia investointeja tekevät kaikenkokoiset vihreän teknologian kehittäjät, eikä kilpailuneutraliteetin kannalta ole perusteltua tukea vain tietyn suuruusluokan ylittäviä hankkeita.

Keskittämällä tuki uutta teknologiaa, osaamista ja kilpailukykyä synnyttäviin investointeihin tuen valtiontaloudelliset kustannukset rajoittuvat, vaikka hankkeita olisi enemmän, koska yksittäisten hankkeiden koko on pienempi kuin perinteiseen vanhaan teknologiaan nojaavissa investoinneissa.

Samaan aikaan onnistuneissa investoinneissa syntyvä osaamisen kasvu luo kuitenkin pidemmän aikavälin kilpailukykyä sekä kansantalouteen että investoinnin tehneelle yritykselle. Tämän seurauksena valtiontuen vaikuttavuus kasvaa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Investointiympäristöä voidaan kehittää vähemmän haitallisilla tuilla

Investointiympäristöä voidaan kehittää ja investointeja saada liikkeelle myös tuilla, jotka ovat niin julkisen talouden kuin Suomen pidemmän aikavälin kilpailukyvyn kannalta vähemmän haitallisia kuin ehdotettava veromalli.

Julkisella pääomasijoittajalla olisi halutessaan hyvät mahdollisuudet saada kannattavia investointeja tehokkaasti liikkeelle. Julkinen pääomasijoittaja voisi edistää investointeja siten, että investointeihin lisättäisiin epäsymmetrisen tuotonjako ja/tai riskinjako. Tällä tavoin julkinen pääomasijoittaja voisi vivuttaa yksityistä pääomaa investointeihin jopa kymmenkertaisesti.

Mallin etuna olisi myös se, että epäsymmetrisestä tuotonjaosta ja/tai riskinjaosta huolimatta markkinat arvioisivat investointien kannattavuutta sen sijaan, että investointituki olisi ”automaattinen” kaikille poliittisesti päätetyt tekniset kriteerit täyttävillä hankkeilla.

Malinen Petri
Suomen Yrittäjät ry